

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

47127

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdulkadir Uraloğlu tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **24.07.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Eskişehir'de halkın ve demiryolu emekçilerinin yaygın olarak TULOMSAŞ adıyla bildiği kuruluş, yalnızca lokomotif ve vagon üreten bir fabrika değildir. Kökleri 1894 yılına uzanan bu kuruluş; işçi, teknisyen ve mühendis yetiştiren, demiryolu teknolojisi geliştiren, üretim kültürü yaratan ve Eskişehir'in ekonomik ve toplumsal kimliğini biçimlendiren bir sanayi okuludur.

TULOMSAŞ'ın tüzel kişiliği, 4 Mart 2020 tarihli ve 2186 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile TÜVASAŞ ve TÜDEMSAŞ'la birlikte sona erdirilmiş; bu üç köklü kamu işletmesi Ankara merkezli TÜRASAŞ çatısı altında bölge müdürlüklerine dönüştürülmüştür. Aradan geçen sürede karar alma yetkilerinin merkezileştiği, Eskişehir'deki üretim ve istihdam kapasitesinin gerektiği ölçüde kullanılmadığı, kurumun teknik ve idari özerkliğinin zayıflatıldığı yönündeki kaygılar giderek artmaktadır.

TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğü bugün de yedi fabrikadan oluşan bütünleşik tesis yapısı; lokomotif, yük vagonu, cer motoru, boji, tekerlek takımı ve dizel motor üretim kabiliyeti; bakım, onarım, revizyon, test ve laboratuvar altyapısıyla Türkiye'nin en önemli demiryolu sanayi merkezlerinden biridir. Buna rağmen, demiryolu sektöründeki mühendislik, müşavirlik, test, sertifikasyon, proje yönetimi, araç modernizasyonu ve stratejik planlama işlerinin giderek artan bölümünün TCDD Teknik A.Ş. eliyle yürütülmektedir.

TCDD Teknik A.Ş., 10 Temmuz 2017 tarihinde RAYSİMAŞ adıyla kurulmuş, daha sonra bugünkü unvanını almış yüzde 100 kamu sermayeli bir şirkettir. Şirketin faaliyet alanı yalnızca danışmanlıkla sınırlı olmayıp sinyalizasyon, demiryolu araçları, ölçüm, sertifikasyon, varlık yönetimi, teknoloji ve bakım yönetimi gibi geniş bir alanı kapsamaktadır. Şirketin faaliyet raporlarında Türkiye raylı sistem araç envanterinin ve uzun vadeli ihtiyaç analizlerinin hazırlanması, Milli EMU projesi homologasyon testleri ve TÜRASAŞ tarafından revize edilen yük vagonlarının kontrol hizmeti gibi stratejik işler yer almaktadır.

Bir tarafta 130 yılı aşkın birikime, üretim tesislerine, yetişmiş işgücüne ve test altyapısına sahip TÜRASAŞ bulunurken; diğer tarafta aynı bakanlık çevresindeki başka bir anonim şirkete üretim sürecini yönlendiren, denetleyen ve müşavirlik hizmeti sunan görevlerin verilmesi, basit bir kurumlar arası iş bölümü olarak görülemez. Bu tablo, kamu eliyle yaratılmış üretim bilgisinin parçalanması, üretici kuruluşun kendi işinde dışarıdan hizmet alan konuma itilmesi, kamu kaynaklarının mükerrer kullanılması ve demiryolu sanayisinin ticarileştirmeye ya da gelecekteki özelleştirme adımlarına elverişli bir yapıya dönüştürülmesi riskini ortaya çıkarmaktadır.

47127

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Üstelik son yıllarda TÜRASAŞ'ın üretim kapasitesinin yeterince kullanılmadığı, demiryolu aracı ve lokomotif alımlarında yerli kamu üreticisinin geri plana itildiği yönündeki eleştiriler ile TCDD Teknik A.Ş.'nin kamu kurumlarından aldığı işlerin büyümesi birlikte değerlendirildiğinde, hükümetin demiryolu sanayisini hangi kurumsal model doğrultusunda yeniden şekillendirdiğinin açıklanması zorunludur.

Mesele yalnızca iki kamu şirketi arasındaki görev paylaşımı değildir. Mesele, Eskişehir işçisinin emeğiyle kurulmuş fabrikaların, yıllar içinde biriktirilmiş mühendislik bilgisinin, kamu yatırımlarının ve ülkenin bağımsız demiryolu üretme kapasitesinin geleceğidir. Eskişehir halkının ve demiryolu emekçilerinin, TULOMSAŞ'ın hangi kararlarla işlevsizleştirildiğini, TÜRASAŞ'ın neden güçlendirilmediğini ve kamu kaynaklarının kimler lehine yeniden dağıtıldığını bilme hakkı vardır.

Bu Bağlamda;

1. TULOMSAŞ, TÜVASAŞ ve TÜDEMSAŞ'ın tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek TÜRASAŞ çatısı altında birleştirilmesi öncesinde herhangi bir ihtiyaç analizi, fizibilite raporu, etki analizi veya kurumsal kapasite değerlendirmesi hazırlanmış mıdır? Hazırlanmışsa bu çalışmaların sonuçları nelerdir?
2. TULOMSAŞ'ın TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğüne dönüştürülmesinin ardından üretim, yatırım, bütçe, satın alma, personel alımı, Ar-Ge ve proje geliştirme alanlarındaki hangi yetkileri Ankara'daki TÜRASAŞ Genel Müdürlüğüne veya başka kurum ve şirketlere devredilmiştir?
3. TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğü'nün 2019-2026 yılları arasındaki personel sayısı; işçi, mühendis, tekniker, teknisyen, idari personel ve taşeron işçisi ayrımıyla yıllara göre nedir? Aynı dönemde kaç kişi emekli olmuş, işten ayrılmış veya başka bir birime aktarılmış; kaç yeni personel alınmıştır?
4. TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğüne 2019-2026 yılları arasında yıllar itibarıyla ne kadar yatırım ödeneği ayrılmıştır? Bu ödeneklerin ne kadarı kullanılmış ve hangi yatırımlar gerçekleştirilmiştir?
5. Eskişehir tesislerinde 2019-2026 yılları arasında kaç lokomotif, vagon, cer motoru, boji, dizel motor ve diğer demiryolu aracı veya parçası üretilmiş; kaç lokomotif ve vagonun bakım, onarım ve revizyonu yapılmıştır? Tesislerin yıllar itibarıyla kapasite kullanım oranı nedir?
6. Son yedi yılda TCDD ve TCDD Taşımacılık A.Ş. tarafından satın alınan lokomotif, vagon ve diğer raylı sistem araçlarının ne kadarı TÜRASAŞ'tan, ne kadarı yerli özel şirketlerden ve ne kadarı yabancı şirketlerden temin edilmiştir? Bu alımların adet ve bedel bazında dağılımı nedir?
7. TÜRASAŞ Eskişehir Bölge Müdürlüğü'nün önümüzdeki beş yıla ilişkin üretim, istihdam ve yatırım programı nedir? Eskişehir'de yeni lokomotif, motor, vagon veya raylı sistem teknolojisi geliştirilmesine yönelik hangi projeler bulunmaktadır?
8. TCDD Teknik A.Ş. hangi ihtiyaç ve gerekçelerle kurulmuştur? Şirketin kuruluşu öncesinde hazırlanmış bir ihtiyaç analizi veya fizibilite raporu bulunmakta mıdır? TÜRASAŞ'ın mevcut teknik ve kurumsal kapasitesinin bu ihtiyaçları karşılayıp karşılayamayacağı değerlendirilmiş midir?

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

9. TCDD Teknik A.Ş.'nin kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyla cirosu, net kârı, öz sermayesi, personel sayısı, personel gideri ve dışarıdan aldığı hizmetlerin toplam bedeli nedir?
10. TCDD Teknik A.Ş.'nin kuruluşundan bugüne kadar TCDD, TCDD Taşımacılık A.Ş., TÜRASAŞ, Bakanlığa bağlı kuruluşlar, belediyeler ve diğer kamu kurumlarından aldığı iş ve ihaleler hangileridir? Her bir işin adı, sözleşme bedeli, süresi ve ihale veya temin yöntemi nedir?
11. TCDD Teknik A.Ş.'ye verilen işlerin kaçında açık ihale, pazarlık usulü, doğrudan temin, istisna, protokol veya görevlendirme yöntemi kullanılmıştır? Bu işlerin kaçında yalnızca bir geçerli teklif verilmiş veya herhangi bir rekabet oluşmamıştır?
12. TCDD Teknik A.Ş.'nin üstlendiği işlerin ne kadarı şirketin kendi personeliyle, ne kadarı alt yükleniciler veya hizmet alımı yoluyla yürütülmüştür? Alt yüklenici şirketlerin unvanları, üstlendikleri işler ve kendilerine yapılan toplam ödemeler nedir?
13. Bakanlığınız tarafından TCDD Teknik A.Ş. ile TÜRASAŞ'ın görev ve faaliyet alanları arasında çakışma bulunup bulunmadığına ilişkin bir inceleme yapılmış mıdır? TÜRASAŞ'ın mevcut mühendislik, Ar-Ge, test, bakım, revizyon ve proje geliştirme kapasitesiyle yapabileceği hangi işler TCDD Teknik A.Ş.'ye verilmiştir?
14. TÜRASAŞ tarafından üretilen veya revize edilen demiryolu araçlarının kontrol, denetim, test, sertifikasyon ve müşavirlik hizmetlerinin TCDD Teknik A.Ş.'ye verilmesinin gerekçesi nedir? TÜRASAŞ'ın kendi kalite kontrol, test ve mühendislik birimleri bu işleri yapabilecek nitelikte görülmemekte midir?
15. TULOMSAŞ'ın üretim ve karar alma kapasitesinin zayıflatılması, TÜRASAŞ'a ait bazı işlerin TCDD Teknik A.Ş.'ye aktarılması ve demiryolu araç alımlarında özel veya yabancı şirketlere yönelinmesi; TÜRASAŞ'ın faaliyetlerinin bölünmesi, varlıklarının devredilmesi, özel sektör ortaklığına açılması veya gelecekte özelleştirilmesine yönelik bir hazırlığın parçası mıdır? Bakanlığınızın TULOMSAŞ'ın Eskişehir'deki üretim, istihdam ve karar alma kapasitesini yeniden güçlendirmeye yönelik bir planı bulunmakta mıdır?